

Daguerreotips *post mortem*

La voluntat humana de perpetuar la imatge d'algú, ja sigui un ésser estimat, un personatge venerat o fins i tot d'un mateix, ha deixat nombrosos exemples en la història de l'art en forma de retrats pictòrics, escultòrics o d'altres tècniques. Aquesta realitat, comuna a moltes cultures i al llarg dels segles, va gaudir d'un avenç revolucionari a partir del 1839 amb la invenció i la difusió del daguerreotip, inici de la fotografia. La presentació i comercialització d'aquest invent suposà el punt de partida perquè la fotografia, ben aviat, esdevingués un element inherent de la vida i la cultura contemporànies.

El procediment fotogràfic, d'entrada, podia competir amb aquella pintura que se cenyia a plasmar un paisatge, un objecte i sobretot un individu, i en aquest sentit no és rar trobar pintors retratistes aprenent la tècnica del daguerreotip i oferint en un mateix establiment els dos productes. Alhora, però, els fotògrafs, veient les possibilitats de la nova tècnica, no van desestimar d'explorar altres aspectes de la vida quotidiana de més difícil accés per al retrat tradicional.

Nena morta, MFM S-6518

Aviat aparegueren els anomenats daguerreotips *post mortem* que, com les màscares mortuòries i els retrats pictòrics de finats, esdevingueren el darrer retrat. La rapidesa del procés no sols competia amb les pràctiques tradicionals i n'ampliava els possibles beneficiaris, sinó que fins i tot podien servir com a orientació o model per a l'execució dels retrats pintats.

Altres lectures,
altres mirades

MFM S-6526

En la rica i diversa col·lecció de daguerreotips del museu –gairebé un centenar– trobem dos exemples d'aquests retrats *post mortem*: dues nenes mortes, al llit i vestides de blanc virginal. Una d'elles du una diadema de flors al cap i unes flors damunt del seu pit que l'artista ha acolorit suggerint una inquietant aparença de vitalitat. Els rostres d'ambdues, però, desprenen serenitat i evoquen la placidesa d'una mort tranquil·la.

El daguerreotipista –els anuncis i els dorsos dels propis daguerreotips ho certifiquen– es traslladava al domicili del finat i el retratava acuradament vestit i amb el rostre retocat, normalment jacent i sol –com en els exemplars del museu–, però en altres casos lleument incorporat i acompanyat dels seus familiars: pares sostenint els seus nadons morts, fills envoltant el cos jacent del seu progenitor, mullers vetllant el marit, etc., són algunes de les nombroses i diverses fórmules que, juntament amb la gran quantitat d'exemples conservats, ens permet percebre l'important èxit del daguerreotip *post mortem* a mitjan segle XIX.

Produccions, totes elles, que avui només s'entenen si tenim en compte la importància que al segle XIX tingué a Occident el culte a la mort, i que vistes amb els ulls i la sensibilitat d'un espectador del segle XXI poden sorprendre i fins i tot neguitejar.

Dona amb la seva filla morta
The Burns Archives. Nova York